

ZILLEGHEM

JUNI 1993 - 14de JAARGANG Nr 2
DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

REDACTIE EN BEHEER

Jules Pollet
Patrick Arnou
Géry Cappon
Victor Deceuninck
Filip Demeyer
Michel Demeyer
Bertrand Denys

Engelstraat 2 Aartrijke
B.J. Lievensstraat 8 Zedelgem
Patrijzenhoek 9 Zedelgem
Groenestraat 29 Zedelgem
Aartrijksestraat 18 Aartrijke
Aartrijksestraat 18 Aartrijke
Klaprozenlaan 13 Loppem

Lidmaatschap: 250 F
Rek. 001-0771018-41 of 738-1172056-27
Heemkundige Kring "Pastoor Ronse"
Zedelgem

Studies verschenen in "Zilleghem" of uittreksels daarvan, mogen niet gebruikt noch aangehaald worden zonder te verwijzen naar dit tijdschrift en de auteur.

Ieder auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikels.

Verantw. Uitgever: Jules Pollet, Engelstraat 2, 8211 Aartrijke

ZILLEGHEM

HANDELINGEN VAN DE KRING
VOOR HEEMKUNDE EN GESCHIEDENIS
"PASTOOR RONSE"

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

I N H O U D

		pag.
Pollet Jules	<i>Zedelgem onder Duitse bezetting 1914-1918</i> <i>Bevelen - Verordeningen - Opeisingen</i>	43
Arnou Patrick	<i>Branden en brandbestrijding op de deelgemeente</i> <i>Zedelgem (± 1935-1976)</i>	55

JUNI 1993 - 14de JAARGANG Nr 2

ZEDELGEM ONDER DUITSE BEZETTING 1914-1918

BEVELEN - VERORDENINGEN - OPEISINGEN

(vervolg)

J. POLLET

Op 17 februari 1915 werd te Zedelgem de "Kommandantur" opgericht. Von Tesmar werd "Bezirks- of Ortskommandant". Bevelen en verordeningen zouden van hem uitgaan.

Een geldboete voor het vinden van wapens.

Op bevel van von Tesmar werd op 16 april 1915 de gemeenteraad bijeen geroepen. Waren aanwezig:

Henri Demuyt, d.d. burgemeester

Charles Vandendriessche, schepen

de raadsleden: Hector Lievens
August Keirsebilck
Henri Jonckheere
Jan Devos
Jules Meuleman
Achiël Rommel
Edmond Strubbe
Pieter Vanhoutte

de secretaris: Honoré Vyncke

In het Duits, vertaald door J. Vanden Broeck, las von Tesmar een bestraffingsorder voor, uitgaande van de opperbevelhebber

der Duitse legers te Brussel. De gemeente Zedelgem werd een geldboete opgelegd van 3.000 Mark (3.750 BF) omdat vuurwapens waren gevonden in het onbewoond huis van de heer Casiers op de dorpsplaats (huidige Rijkswacht) en ook bij Frans Loose ter wijk Veldegem. Na voorlezing vraagt secretaris Vyncke het woord. Hij drukt er zijn spijt over uit dat dergelijke feiten zijn voorgevallen en somt al de maatregelen op, door de gemeente-overheid genomen, om destijds alle wapens te doen inleveren. Hij herinnert eraan hoe wijlen burgemeester Ch. Lievens huiszoekingen heeft laten verrichten bij personen, verdacht van wapenbezit. Zo laat de secretaris uitschijnen dat er steeds een goede verstandhouding heerste tussen de gemeente-overheid en de Duitse legeroversten. Hij betreurt het dat door de onbezonnenheid van enkele lieden, die niet voldaan hadden aan de bevelen, de ganse gemeente aan dergelijke straf werd onderworpen. Verder doet de secretaris een beroep op de *"goedhertigheid van het Duitse bestier"* en op de *"vriendschap van den heer Ortskommandant"* om door zijn tussenkomst *"kwijschelding der opgelegde straf te bekomen"*. Na deze woorden noteert de secretaris in zijn verslag dat von Tesmar *"zegt diep getroffen te zijn door de blijken van vriendschap der ingezetenen"*. Daarna zegt von Thesmar, met de bewijsstukken in de hand, dat hij alles in het werk heeft gesteld, om de straf, die eerst op 40.000 Mark was bepaald, tot haar minimum te brengen. Hij dringt er dan ook op aan geen verdere pogingen meer te doen om de overheid niet te verbitteren. Verder eist von Tesmar de boete binnen de vijf dagen te betalen om een grotere straf te ontgaan.

Terwijl men nu toch bezig is over geld, brengt de secretaris de som van 1.724,88 F ter sprake, die aan de gemeente moest toekomen van de opcentiemen van 1914 en die door de Duitse overheid bij de rijksontvanger te Jabbeke in beslag is genomen.

Hierop antwoordt von Tesmar dat hij bij het Duits bestuur van financiën zal trachten de terugbetaling te bekomen. Na deze belofte nam von Tesmar afscheid van de gemeenteraad.

Nu konden de gemeenteraadsleden uitzoeken hoe ze aan die 3.000 Mark konden geraken. Uit de gemeentekas was niets te halen, ze was leeg. Hector Lievens kwam naar voor met de bewering dat Henri Demuyt een stuk had ondertekend, waarbij de gemeente verantwoordelijk zou zijn, in geval wapens werden gevonden. Henri Demuyt dwong Hector zulke ongerijmde bewering in te trekken. Andere voorstellen werden dan gedaan o.a. door Achiel Rommel, die *"zegt dat men maar moet gaan naar deze die een bel aan hun deur hebben"*. Dan kwam de secretaris met een voorstel om obligaties van 100 F à 3 % uit te geven en een oproep te doen bij de goeude burgers en de landbouwers. Dit werd door de raad aanvaard en de secretaris zou op zich nemen deze obligaties te plaatsen. Hij begon er onmiddellijk mee bij de leden van de gemeenteraad *"en voor het verlaten der zaal zijn reeds 1.800 F gevonden"*.

Daarop werd de zitting geschorst; die zou worden verder gezet op 20 april. Daar deelde de secretaris mee dat hij reeds voor 4.700 F aan obligaties had kunnen vinden. Ondertussen echter had Frans Vandekerckhove-Deruwe aangeboden de ganse som op zich te nemen à 3 % voor onbepaalde tijd. Als hij later dit geld terug wilde zou hij 6 maand op voorhand verwittigen. Met algemene instemming aanvaardde de gemeenteraad dit aanbod. Zij die reeds geld hadden ingebracht zouden worden terugbetaald.

Over dit vinden van wapens schrijft ook pastoor Ronse in zijn dagboek. Op 15 maart 1915 noteert hij: *"Groot spel maken zij opdat zij zoogezegd wapens in Cassiers lusthuis vinden. Zij willen den Pastor treffen maar gelukken er niet in. Het wordt bewezen dat de plichtigen de Duitsche soldaten zelve zijn."*

Op 17 maart 1915: *"Nu worden brieven onderschept die de troepenligging aanduiden, maar wij gelukken er in, de gemeente van zware boet en de plichtigen van gevang te redden."*

Op 25 maart 1915: *"Spel weerom omdat er wapens gevonden worden te Veldegem, waar baatzucht verklappen doet. Het verklikkingsstelsel is ten volle in gang. De kwade neigingen toonen zich in open veld."*

Kinderen kunnen weer naar school.

Tot 6 april 1915 waren de scholen door Duitse troepen bezet. Op die datum schrijft Pastoor Ronse in zijn dagboek: *"Na lang gedwongen straatlopen, mogen de kinders weerom naar school, wier opschikking na de verwoesting (door de Duitse troepen) zeer veel geld heeft gekost. Maar hoe lang zal het duren? We zitten midden zoo groote wemeling van troepen dat er twee malen in enkele dagen groote sperre bestaat."* En op 4 juli schrijft hij: *"Heel de parochie is eene kazerne, en meer en meer volk wordt gedwongen om voor den vijand te werken."* Reeds in mei 1915 had pastoor Ronse geschreven: *"Meer en meer wordt het slavenjuk opgedrukt, terwijl de Duitse zedeloosheid haar bederf uitspreidt."* En op 18 juli 1915: *"Eerste kontrol van de mannen van 17 tot 35 jaren."*

Bij Ronse vernemen we ook dat kommandant von Tesmar op 8 juli is vertrokken en opgevolgd door Zierold. Deze nu werd reeds op 31 juli 1915 vervangen door kommandant Jaques.

Oogst door Duitsers in beslag genomen.

In het dagboek van pastoor Ronse is op 1 augustus 1915 genoteerd: *"Heel de oogst aangeslagen; er heerscht verdriet en men is woedend alom, maar... de Duitsch zal niet alles hebben. Markt wordt door den vijand ingericht, maar het smokkelen trekt veel beter."* In verband met dit in beslag nemen van de oogst roept kommandant Jaques de gemeenteraad samen op vrijdag 13 augustus 1915. Op maandag 9 tot en met donderdag 12 augustus mocht worden gedorst met vlegel of dorsmachine. Op 13 augustus moest het dorsen worden stopgezet en het schoongemaakt graan moest naar de kommandantur worden gebracht. Daar zou het door de Duitsers, in bijzijn van twee leden van de gemeenteraad worden nagezien en gewogen. Aan de eersten die hun graan aanbrachten zou in geld worden betaald, zij die later kwamen zouden bonnen ontvangen. Er werd 30 F per 100 kg betaald, maar per zak werd 1 mark afgehouden voor de kosten. Deze zakken moesten worden afgehaald in het huis van baron de Vrière (Groenestraat). De afval bij het zuiveren van het graan, de krinsen, werden aan de landbouwers gelaten à rato van 5 % per kg. voor diervoeding. Maandelijks zou door de Duitsers graan worden verkocht aan het voedingskomiteit, bestemd voor de inwoners. Dit werd berekend op 44 kg. per inwoner per jaar.

Op dezelfde gemeenteraadszitting worden ook mededelingen gedaan betreffende de melk, de markt, de monsterring der paarden en de belastingen. Vanaf 16 augustus 1915 was het verboden nog melk te voeren naar de melkerij van Oostkamp. De 1.800 liter die dagelijks vanuit Zedelgem naar Oostkamp werden gevoerd moesten voortaan gebracht worden deels naar de melkerij van Aartrijke, deels naar de romerij van Veldegem.

Door de Duitsers was het verboden levensmiddelen buiten Zedelgem uit te voeren. Om deze aan de man te brengen zou op vrijdag 20 augustus om 7 u op de dorpsplaats een markt gehouden worden. De landbouwers werden verzocht hun produkten daarheen te brengen tot bevoorrading van het leger en van de burgers. Er zou marktgeld worden geheven:

- 2 ct. per kg. boter
- 5 ct. per 25 eieren
- 10 ct. per 100 kg. aardappelen.
- 5 ct. voor iedere kip of konijn
- 10 ct. per mand groenten of fruit.

Maximumprijzen werden ook vastgesteld en de veldwachters zouden worden belast met de politie van de markt en het innen der marktgelden. Uit het dagboek van pastoor Ronse weten we reeds dat de markt niet goed trok, maar het smokkelen (de zwarte markt) zoveel beter.¹

Ook deelde de commandant het bevel mee dat op 16 augustus alle paarden groot en klein, ook de poneys, moesten worden samengebracht ter monsterring, te 2.30 u op het dorp en om 5 u te Veldegem.

Hij gaf eveneens te kennen dat hij aan de gemeente de belastingregisters zou bezorgen om de gemeentebelastingen te laten innen. En tenslotte eiste hij dat de gemeente twee bedden met beddezakken zou bezorgen voor de nieuw aangekomen Landsturm aan het station.

BEKENDMAKING

Te beginnen van en met 1st SEPTEMBER
is het VERBODEN NA 9 URE, (Duitschen
tijd) OP STRAAT te wezen.

De Bezirksammandant,

Zedelghem, 1 September 1915.

Belastingen 1914-1915.

Op Duits bevel kwam de gemeenteraad opnieuw samen op dinsdag 31 augustus met een vervolg op dinsdag 7 september. Er werd aan de raadsleden meegedeeld dat op de twee zitdagen die werden gehouden om de gemeentebelastingen te innen, 732,25 F werd ontvangen. Het aandeel hierin van Staat en Provincie, 450 F, had commandant Jaques in beslag genomen om ermee de werklieden te betalen die de dorsmachine hadden bediend. Na de dagen waarop de landbouwers zelf hadden mogen dorsen (9 - 12 augustus) werden zij verplicht hun oogst naar de dorsmachine te brengen die door de Duitsers was aangebracht om zelf de rest van de oogst te dorsen en in beslag te nemen. Daar nog zeer velen hun belasting niet hadden betaald, werd daarop door de raadsleden besproken over de manier waarop die zouden kunnen geïnd worden. Eerst werd een lijst opgemaakt van de behoeftigen. Die zouden worden ontzien. De overigen echter zouden tot betaling worden gedwongen. De belastingbrieven voor 1915 zouden worden uitgedeeld en de belastingplichtigen werden gevraagd te komen betalen.

Bedeling van roggemeel.

Op dezelfde gemeenteraad deelde commandant Jaques mee dat het roggemeel, 44 kg per persoon/per jaar, voor een eerste bedeling, op het einde van de week ter beschikking van de gemeente zou zijn. In totaal zou het gaan om 30.000 kg - 18.000 voor Zedelgem en 12.000 voor Veldegem. Aan de secretaris werd opdracht gegeven de gezinskaarten en het inschrijvingsregister klaar te maken. De eerste bedeling zou plaats hebben op donderdag 9 september 1915. Aan de landbouwers, bij wie het

graan in beslag was genomen, zou 27 F per 100 kg min 10 ct. per zak worden uitbetaald om zo het meel te kunnen verkopen aan de inwoners aan 30 ct. per kg.

Voor Zedelgem werd Henri Steen met de uitverkoop belast. Als wegers hielpen Henri Vandesande en Leon Jonckheere. Hij moest de gelden ontvangen en de namen inschrijven in het register. Als loon kreeg hij 5 F en ieder weger 3 F.

Voor Veldegem zouden de Veldegemse raadsleden zorgen.

In het vervolg zou de rogge, door de Duitsers aan de gemeente gegeven, opgeslagen worden in de gildezaal en vòòr de uitdeling gemalen worden.

Door commandant Jaques werd ook meegedeeld dat het graan, in de molens gevonden, in beslag was genomen en ter beschikking van de gemeente was gesteld voor de noodlijdenden. De gemeenteraad echter besliste dit meel te verkopen, het geld aan de molenaars te geven, die het dan aan de eigenaars moesten bezorgen.

Daarop eiste commandant Jaques, in opdracht van het leger, dat tegen 9 september 40 varkens en 50 hoornbeesten door de gemeente moesten worden geleverd.

Tenslotte was er nog de aanvraag vanwege het provinciaal voedingscomiteit te Brugge, waarover het gemeentebestuur een beslissing moest nemen. Aan de nationale bank had het provinciaal comiteit 600.000 F ontleend om de kosten van de voedselvoorziening te kunnen betalen. Aan de gemeente werd gevraagd, solidair met de andere gemeenten, deze som te willen waarbor-

gen. Na bespreking keurde de gemeenteraad dit eenparig goed onder voorbehoud nadere uitleg te vragen te Brugge.

Mededelingen en verordeningen.

Op 18 november 1915 moest de gemeenteraad opnieuw samenkomen om mededelingen en verordeningen van de Duitse overheid te aanhoren. Het ging over het inleveren van rogge, tarwe en haver; het kappen van het hout langs de spoorweg; het inrichten van de vleeskeuring naar Duits stelsel; het leveren van 34 nieuwe dekens voor de Landsturm aan het station en het betalen van de bareelwachter aan de spoorweg.

Daarna deed de gemeenteontvanger verslag over de uitverkoop van roggemeel bestemd voor de volksvoeding. Na bespreking stelde de gemeenteraad vast vanaf 1 december de verkoopprijs te brengen op 31 ct. per kg.

Wat betref de inwoners die door de Duitsers werden opgeëist om voor hen te werken, zou het gemeentebestuur bij de kommandantur erop aandringen zoveel mogelijk ongehuwden daarvoor aan te duiden. Ook verlangde het gemeentebestuur dat de Duitsers en niet zij deze mensen zouden opeisen. Van deze ondankbare taak wilde de gemeente ontlast worden.

De bestraffing van raadslid Edmond Strubbe.

Commandant Jaques riep de gemeenteraad weerom samen op 29 november 1915. Edmond Strubbe was afwezig, want hij was *"ter oorzaak van bedrieglijke handelingen jegens het Duitse bestuur onweerdig bevonden het ambt van gemeenteraadslid waar te*

nemen." Zo maakte commandant Jaques het kenbaar aan de gemeenteraad. *"Bovendien, zei de commandant, zal hij eene nieuwe boete oploopen van 200 Mark en de door hem verstoken oogstvruchten zullen in beslag worden genomen."* Na de afzetting van Edmond Strubbe te hebben uitgesproken, zei commandant Jaques *"dat zijne oversten hem te slap vinden in het toepassen van straffen en maant de leden aan zich aan geen overtredingen plichtig te maken, daar dit zou aanleiding geven tot bestraffing der gansche gemeente."* Daarop doet de secretaris een beroep op de goede verstandhouding tussen de bevolking en de Duitsers. Hij zegt: *"Afzonderlijke straffen van enkele burgers, kunnen toch niet opwegen tegen de goede wil van de overgrootte menigte."* De commandant wilde zoiets wel aannemen, maar tevens verlangde hij dat alle verordeningen streng werden toegepast. Hij verlangde ook dat streng werd toegezien op het afleveren van passen, *"daar soms personen worden gevonden die twee paspoorten bezitten, wat streng verboden is."* *"Hierna verlaat hij de zaal na al de leden de hand te hebben gedrukt."*

Daarna deed Henri Demuyt nog enkele mededelingen:

1. Tussen het armbestuur en de voedingscomiteiten was voor de duur van de oorlog een akkoord gesloten waarbij onder toezicht van de dismeesters door de comiteiten aan alle behoeftigen, disgenoten inbegrepen, hulp zou worden geboden. Hiervoor zou aan het comiteit van Zedelgem maandelijks 100 F worden gegeven en aan dat van Veldegem 150 F.

2. Rogge in graan zal aan de kleingebruikers betaald worden aan 27 F per 100 kg gezien de overgrote kosten van zuiveren, malen en uitverkopen.

3. Er is vastgesteld dat meer dan 7.000 kg slecht graan - niet bruikbaar voor de voeding - is binnengebracht.

Bronnen: Zie ZILLEGHEM 1992 p. 162 noot 1 en 2.

- (1) In zijn Geschiedenis van Zedelgem en Veldegem, Torhout, 1934 p. 275 geeft pastoor F. Ronse nog een paar bijzonderheden over die markt, zonder evenwel een datum op te geven. We lezen er: "Er op (op die markt) brengt men twee schapen, drie kg boter, wat eieren en een mande peren. Veel kijkers komen op en als kopers het Lazaret der Abdij en vier soldaten van het front..."

PAS VERSCHENEN:

Bestellen bij de auteur: G. Cappon, Patrijzenhoek 9, 8210 Zedelgem door overschrijving van 100 F op rek. 880-2661501-62

**BRANDEN EN BRANDBESTRIJDING
OP DE DEELGEMEENTE ZEDELGEM
(± 1935-1976)**

Patrick ARNOU

In ons vorig artikel gaven wij als inleiding op deze studie over branden en brandbestrijding in de vier Zedelgemse deelgemeenten in de periode van ongeveer 1935 tot 1976, een kort historisch overzicht van de algemene inrichting van de brandbestrijding alhier te lande.

In het hiernavolgende artikel wordt nu de specifieke toestand in de deelgemeente Zedelgem onderzocht.

Dit onderzoek is hoofdzakelijk gebaseerd op drie bundels uit het gemeentelijk archief. Het gaat enerzijds om twee bundels omtrent de algemene organisatie van de brandbestrijding op de gemeente Zedelgem, en anderzijds om een bundel brandverslagen, die vanaf 1938 tot 1974 door de optredende brandweerkorpsen na iedere oproep werden toegestuurd aan het gemeentebestuur.

De gegevens uit deze bundels geven ons het hiernavolgende beeld.

Eerste voorstel tot overeenkomst vanwege de stad Brugge.

Zoals in ons vorig artikel werd uiteengezet, werden de Belgische gemeente pas door de wet van 16 februari 1934 verplicht om hetzij zelf een brandweerdienst in te richten, hetzij een overeenkomst te sluiten met een andere gemeente, waarbij dan een beroep kon worden gedaan op die vreemde brandweerdienst.

Zeven jaar vroeger had de stad Brugge echter reeds het initiatief genomen om aan het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Zedelgem een voorstel te richten om dergelijke overeenkomst af te sluiten. Bij brand te Zedelgem zouden de inwoners dan steeds een beroep kunnen doen op het Brugse korps, waarbij dan wel door de gemeente Zedelgem een vergoeding zou moeten worden betaald aan de stad Brugge.

Dit voorstel van de stad Brugge werd in de Zedelgemse gemeenteraad van 30 juni 1927 gebracht, alwaar men echter op voorstel van het schepencollege besliste, het niet aan te nemen.

Er werd op gewezen dat men alhier in geval van brand gebruik kon maken van blusmateriaal, dat opgesteld stond in de kazerne en in het spoorwegstation.

Een overeenkomst tot georganiseerde hulp vanwege een echt brandweerkorps werd door de Zedelgemse bestuurders dan ook overbodig geacht.

Deze bespreking in de gemeenteraad leert ons dus de toestand inzake brandbestrijding alhier in 1927. Bij brand kwamen bureu en omwonenden ter hulp, waarbij men op het Dorp blijkbaar het

blusmateriaal van de kazerne mocht gebruiken, en op de Leeuw-
wijk het blusmateriaal dat zich in het station bevond.

Bij grote branden kon de getroffene zelf uiteraard ook de brand-
weer van Brugge of Torhout vragen om tussenkomst, maar hij
liep dan de kans daarvan zelf de kosten te moeten dragen.

Ruzie met de stad Brugge omtrent een bosbrand.

Op 15 april 1933 brak een heuse bosbrand uit nabij de abdij van
Zevenkerken, en dit in bossen toebehorende aan de Zedelgense
grondeigenaar Jan Demeulenaere.

De Brugse brandweer werd opgeroepen en kwam ter plaatse om
de brand te bestrijden.

De stad Brugge maakte hiervoor op 13 mei 1933 een rekening
van 314,40 fr over aan de gemeente Zedelgem.

Deze rekening bestond volledig uit vergoedingen voor de aanwe-
zige manschappen, die blijkbaar het rollend materieel niet hadden
meegebracht.

Uit de factuur leren we wel dat hun wagenpark op dat moment
bestond uit een kleine motorpomp op auto F.N., een auto met
hulpmateriaal, twee stoompompen, een materiaalwagen met
paarden en een grote ladder.

De gemeente Zedelgem had dit echter zo niet begrepen en wei-
gerde bij brief van 16 mei 1933 aan het stadsbestuur te Brugge
om deze rekening te betalen.

Vooreerst riep men in dat de brand had plaatsgegrepen op het grondgebied van Loppem. Verder stelde men dat het slechts een kleine brand betrof, waarvoor de Paters van de abdij Zevenkerken "op eigen goeddunken" de Brugse brandweer hadden opgeroepen, zonder enige toestemming van het Zedelgemse gemeentebestuur.

Het stadsbestuur te Brugge zond de rekening daarop eerst naar de gemeente Loppem, alwaar men ze echter terugstuurde en erop wees dat de bosbrand wel degelijk op Zedelgems grondgebied had gewoed.

Op 28 juni 1933 werd de rekening dan ook opnieuw gepresenteerd aan het Zedelgemse gemeentebestuur. Dit reageerde niet meer en de stad Brugge stuurde op 24 augustus 1933 een herinnering.

De zaak werd op 15 september 1933 voor de gemeenteraad van Zedelgem gebracht, die eenparig besliste de rekening niet te betalen.

De stad Brugge drong boos aan, en dreigde ermee dat in de toekomst Zedelgem niet meer zou kunnen rekenen op de hulp van het Brugse korps in geval van brand.

Dit dreigement was echter niet van aard de opstelling van het Zedelgemse gemeentebestuur te wijzigen en de gemeenteraad verwierp in zitting van 12 oktober 1933 nogmaals de gevraagde betaling van 314,40 frank.

Brugge kreeg dus haar geld niet...

Overeenkomst met de stad Torhout.

Intussen werd de wet van 16 februari 1934 van kracht, waardoor elke gemeente verplicht werd hetzij zelf een brandweerdienst op te richten, hetzij een overeenkomst af te sluiten met een andere gemeente, die over een dergelijke dienst beschikte.

Deze verplichting werd verder uitgewerkt door het koninklijk besluit van 15 maart 1935, dat de gemeenten indeelde in gewestelijke groepen ter bestrijding van brand.

Zedelgem werd ingedeeld in de gewestelijk groep Torhout, samen met Aatrijke, Veldegem, Ichtegem, Koekelare, Kortemark en Handzame.

Op 10 maart 1936 stuurde provincie-gouverneur Baels een rondschrijven aan alle gemeentebesturen, waarin zij werden aangespoord om zo spoedig mogelijk hun nieuwe verplichtingen inzake brandbestrijding na te komen.

Hierop belegde de stad Torhout nog in maart en april 1936 twee vergaderingen op het stadhuis te Torhout voor de burgemeesters van de gemeenten, die bij de gewestelijk groep Torhout waren ingedeeld. De Zedelgemse burgemeester Berquin ging niet zelf, maar stuurde gemeentesecretaris Vanhaverbeke naar deze vergaderingen.

Op 16 april 1936 werd de kwestie voor de Zedelgemse gemeenteraad gebracht, alwaar besloten werd een overeenkomst af te sluiten met de stad Torhout ten einde de hulp van dit brandweerkorps te bekomen in geval van brand.

De overeenkomst zelf tussen Zedelgem en Torhout werd op 22 april 1936 ondertekend.

Uit deze overeenkomst leren we dat het brandweerkorps te Torhout op dat moment twee wagens ter beschikking had, zijnde één vrachtwagen met pomp en één wagen voor het vervoer van de slangen en het materiaal.

Zedelgem betaalde aan Torhout in het kader van deze overeenkomst jaarlijks 15 centiem per inwoner en daarbij diende dan nog afzonderlijk te worden betaald voor materieel en manschappen bij elke brand waarvoor bijstand werd gevraagd.

De overeenkomst bepaalde verder dat de gemeente verbindingsagenten diende aan te duiden. Deze mensen dienden over een vervoermiddel te beschikken, waarmee zij zich naar Torhout konden begeven in geval de brand zich voordeed na het sluitingsuur van de telefoonburelen of bij onderbroken verbinding...

Pikant was ook dat de overeenkomst voorzag dat Zedelgem geen schadevergoeding kon vragen, zo de Torhoutse brandweer na oproep niet of slechts zeer laattijdig verscheen, of de brandbestrijding slecht uitvoerde. Er werd zelfs bepaald dat ook bij laattijdige of slechte hulp, er toch diende betaald te worden door de gemeente Zedelgem aan de stad Torhout.

De Torhoutse brandweer was ook bereid tussen te komen bij andere rampen zoals overstromingen, instortingen of ongevallen, maar dit kon enkel gebeuren mits oproep van een lid van het schepencollege, van de gemeentesecretaris, van een onderwijzer of van de veldwachter. Gewone burgers konden in dergelijk geval dus niet rechtstreeks de brandweer oproepen.

Na de ondertekening van deze overeenkomst, was Zedelgem in principe dus verzekerd van de tussenkomst van het Torhoutse korps in geval van brand.

In mei 1937 werd de gemeente bezocht door het brandweerkorps van Torhout. Een aantal mensen van het brandweerkorps van Brugge kwamen ook mee. Aandacht werd vooral besteed aan de fabrieken Claeys, die trouwens afzonderlijk bezocht werden.

Een slecht begin...

Het begon echter slecht.

Op 11 mei 1938 brak nabij de abdij van Zevenkerken - maar op het grondgebied van Zedelgem - opnieuw een bosbrand uit in bossen toebehorende aan Jan Demeulenaere en ook aan Weled. Heer Coppieters.

Iemand verwittigde de Brugse brandweer die ter plaatse kwam.

Het was een aanzienlijke brand, temeer daar op die plaats ook een grote hoeveelheid droog gekapt hout lag opgestapeld.

Naast de Brugse brandweer werd hulp verleend door een 75 soldaten van het afweergeschut, die geïnstalleerd waren bij de militaire installaties van Zedelgem.

In het kader van de blussingswerken ging men ook hulp vragen bij de abdij van Zevenkerken, die twee blustoestellen Philips ter beschikking stelde. Die werden leeggespoeten. Zo kon de brand uiteindelijk bedwongen worden.

Van de heer André Kempinck kon ik vernemen dat de Zedelgemse kinderen in schoolverband de plaats van de brand gingen bezoeken en gewezen werden op de techniek die de militairen hadden gebruikt bij de brandbestrijding. Deze bestond erin rond de brandhaard een strook bos te rooien en de aarde om te woeien, zodat de brand zich niet verder kon verspreiden.

De stad Brugge stuurde voor haar tussenkomst een rekening van 493,80 fr naar de gemeente Zedelgem, die ook een rekening kreeg van 665 fr van de abdij van Zevenkerken voor het heropvullen van de blusapparaten Philips. Uiteindelijk vroeg ook het leger vergoeding voor het militair materieel dat bij de blussingswerken was gebroken of verloren gegaan (ongeveer 200 fr).

Dit schoot in het verkeerde keelgat bij het Zedelgemse gemeentebestuur, dat zich naar de provincie-gouverneur wendde om haar beklag te maken en om zijn steun te vragen bij haar beslissing om niet te betalen.

Vooreerst werd erop gewezen dat Zedelgem was aangesloten bij Torhout en niet bij Brugge.

Verder werd aan de Gouverneur meegedeeld dat dergelijk bosbranden als een "comédie" diende beschouwd te worden, nu de bossen niet onderhouden zouden geweest zijn en ieder jaar brand zou uitbreken in dezelfde bossen (wellicht verwees men hierbij naar de brand van 15 april 1933, waarover hiervoor werd gesproken).

Bovendien werd erop gewezen dat men niet wist wie de Brugse brandweer had verwittigd. De stad Brugge beweerde dat dit de rijkswacht van Zedelgem was, maar de plaatselijke commandant ontkende dit.

De gemeente Zedelgem was derhalve van oordeel dat de eigenaars Demeulenaere en Coppieters maar zelf dienden op te draaien voor de kosten van het blussen.

Een giftige ruzie ontspoon zich zelfs op het gemeentehuis, waarbij de gemeentesecretaris aan de eigenaar Jan Demeulenaere zou gezegd hebben dat als hij niet zelf betaalde, de gemeente ervoor ging zorgen dat hij in de toekomst in geval van brand nooit meer door enig brandweerkorps zou worden geholpen.

Demeulenaere legde daarvoor klacht neer bij de Gouverneur, die om uitleg vroeg aan het gemeentebestuur.

In zijn antwoord ontkende burgemeester Berquin dat het zo was gegaan. Wel zou de gemeentesecretaris aan Jan Demeulenaere verweten hebben dat hij niet waard was dat er hem iemand hulp verleende bij brand, gezien hij de kosten ervan niet wilde betalen en hij zelfs de mensen niet had bedankt, die bij de blussingswerken hadden geholpen.

Ondanks verder aandringen van de stad Brugge, werden de rekeningen door de gemeente Zedelgem uiteindelijk niet betaald...

Opnieuw problemen.

Nog was deze discussie niet geluwd, of er ontstonden reeds nieuwe gelijkaardige problemen.

Op 13 december 1938 ontstond brand in de Werkhuizen Leon Claeys.

Men wilde de brandweer te Torhout oproepen, maar het telefoonnummer was niet vermeld in het telefoonboek. Uiteindelijk kwam men toch het oproepnummer te weten, maar er bleek op dit nummer niemand op te nemen...

In deze omstandigheden verwittigde men de brandweer van Brugge, die uitrukte met één motorpomp, twee materiaalwagens en een groot getal aan manschappen.

Uiteindelijk werd toch nog contact bekomen met het korps van Torhout dat veel later ook ter plekke verscheen.

Zoals u al kan raden, gaf dit aanleiding tot heel wat moeilijkheden.

De stad Brugge stuurde voor deze tussenkomst een rekening van 2.478,05 fr naar de gemeente Zedelgem, terwijl de stad Torhout ook een rekening van 560 fr indiende.

De gemeente Zedelgem besloot enkel de rekening van de stad Torhout te betalen, tot grote woede van de Werkhuizen Leon Claeys, die in een brief van 19 juli 1939 erop wezen dat alle schuld hier lag bij de brandweer te Torhout, die in eerste instantie onbereikbaar was.

Op deze brief kwam nooit antwoord en de Werkhuizen Leon Claeys legden klacht neer bij het provinciebestuur, dat op 2 april 1940 om uitleg vroeg aan de gemeentesecretaris. Die gaf als antwoord dat hij de brief van de Werkhuizen Claeys niet had mogen beantwoorden van de burgemeester en dat het uiteraard veel beleefder ware geweest om wel te antwoorden...

In elk geval: de stad Brugge kreeg opnieuw - en dit voor de derde keer - haar geld niet...

Oorlogsschikkingen.

De oorlog kwam en hiermee ontstond uiteraard een groter risico inzake brand of ramp.

Op 24 juni 1941 vroeg de arrondissementscommissaris op verzoek van de Kreiskommandantur te Brugge, aan het gemeentebestuur van Zedelgem te melden via welke telefoonverbindingen men vanuit Zedelgem hulp kon oproepen in geval van brand.

Het gemeentebestuur liet weten dat men bij brand of onheil volgende telefoonaansluitingen kon gebruiken om hulp op te roepen:

- op het dorp: de telefoon van burgemeester Berquin (met als nummer: Ruddervoorde nr. 42);
- op de Leeuwijk: de telefoon van het station (nummer: Ruddervoorde 136).

Men diende vanuit Zedelgem te telefoneren naar de nummers:

- Torhout 18 (Vandosselaere René op de Markt te Torhout)
- of - Torhout 111 (dokter Leuridan in de Bassinstraat)

Die personen deden dan het nodige om de brandweer in te schakelen.

Die laatste twee nummers werden op de gemeente bekend gemaakt en werden door het gemeentebestuur ook nog eens speciaal per brief gezonden aan het "Munitionslager-Feldzeugstab 31" te Zedelgem (Munitiedepot).

Een eigen korps?

Zoals reeds gesteld in ons vorig artikel, werden alle gemeenten van meer dan 3.000 inwoners bij besluit van de Secretarissen-Generaal van 31 mei 1944 verplicht om zelf een eigen brandweerkorps op te richten.

Zedelgem was dus in dit geval. De gemeente had einde 1938 immers 3.326 inwoners.

Het besluit van 31 mei 1944 verscheen in het Belgisch Staatsblad van 3 juni 1944, en op 13 juni 1944 reeds schreef het provinciebestuur de gemeenten aan met de vraag het nodige te doen tegen 3 juli 1944. Dit was dus een zeer korte termijn.

Te Zedelgem deed men echter niets en met de bevrijding verviel die verplichting tot oprichting van een eigen brandweerkorps, die alhier dus nooit uitvoering had gekregen.

Nog eens problemen met het Torhoutse korps...

Op 2 februari 1954 omstreeks 9 uur in de morgen, brak brand uit nabij de droogoven van de rijwielenfabriek van de Gebroeders Claeys in Zedelgem.

In eerste instantie trad de eigen bedrijfsbrandweer op, maar gezien die slechts over één lans beschikte, was het onmiddellijk duidelijk dat ook het Torhoutse brandweerkorps zou dienen ingeschakeld te worden om het vuur te doven.

Men telefoneerde de brandweer van Torhout, alwaar men meedeelde dat men met de brandweertwagen "in panne" stond en dus niet kon uitrukken...

Hierop belde men onmiddellijk de Brugse brandweer, die 11 minuten na de oproep ter plaatse verscheen met twee wagens en 21 man.

Veel later verschenen ook nog vijf Torhoutse brandweermannen, echter zonder enig materiaal...

De brand kon tegen de middag overmeesterd worden en de schade werd geschat op 800.000 fr.

Wegens die tussenkomst stuurde de stad Brugge aan de gemeente Zedelgem een rekening van 5.486 fr.

In eerste instantie weigerde Zedelgem (opnieuw) dit bedrag te betalen, gezien de gemeente was aangesloten bij de gewestelijke groep Torhout en er verder werd aangevoerd dat de verzekeringsmaatschappij van de firma Claeys de rekening maar diende te betalen.

Zulks was helemaal niet naar de zin van de Gebroeders Claeys, die in een omstandige brief de juiste gang van zaken lieten kennen aan het gemeentebestuur en wezen op de tekortkoming van het Torhoutse brandweerkorps. Uitdrukkelijk werd daarbij gesteld dat het Torhoutse korps dermate gebrekkig was, dat het niet goed genoeg was om het grondgebied van Zedelgem, met zijn verscheidene grote nijverheidsinrichtingen, op behoorlijke wijze tegen brandgevaar te beveiligen.

Toen de gemeente Zedelgem daarop niet meer reageerde en de stad Brugge bleef aandringen, dreigden de Gebroeders Claeys op 24 juni 1954 met het instellen van een gerechtelijke procedure tegen de gemeente.

Dit had blijkbaar effect, want op 25 juni 1954 liet Zedelgem aan Brugge weten dat zij de 5.486 fr zouden betalen.

De stad Brugge kreeg dus voor het eerst haar geld wel...

Op het einde van het jaar 1954 diende de overeenkomst tussen Zedelgem en Torhout terug vernieuwd te worden. Het gemeentebestuur, dat blijkbaar toch niet zeer tevreden was over het Torhoutse korps, vroeg te Brugge onder welke voorwaarden Zedelgem hij Brugge zou kunnen aansluiten in plaats van bij Torhout.

Toen de aansluitingsprijs echter duurder bleek te zijn, besloot men toch bij Torhout te blijven en de overeenkomst te vernieuwen.

Nieuwe fabrieksbranden.

Op 15 maart 1956 brak opnieuw brand uit in de fietsenfabriek van de Gebroeders Claeys, ditmaal in de schrijnwerkerij.

Het vuur werd opgemerkt rond 2u30 in de nacht en naast de eigen bedrijfsbrandweer, die nu intussen reeds over twee lansen beschikte, werd ook het korps van Torhout verwittigd.

Daarbij vroeg men onmiddellijk aan het korps van Torhout om ook het Brugse korps mee op te roepen, gelet op het feit dat de brand snel uitbreiding nam en een gevaar uitmaakte voor een aantal nabijgelegen tanks.

De Torhoutse brandweer riep inderdaad ook de hulp van de Brugse brandweer in en beide korpsen verschenen ongeveer gelijktijdig ter plaatse.

Nadat het vuur omschreven was, trok de Brugse brandweer zich terug. De schade werd geraamd tussen de 80.000 en de 100.000 F

Nog geen jaar later, nl. op 4 januari 1957, brak opnieuw brand uit in dezelfde fabriek.

Ditmaal woedde het vuur in een lokaal met het nikkelbad. De brandweer van Torhout verscheen met twee wagens ter plaatse, maar het vuur was al gedoofd door de aanwezige arbeiders.

Op 4 september 1958, kwart voor één 's nachts was er opnieuw brandalarm bij deze firma. Stookolie was uit een lekke leiding ontsnapt en had vuur gevat.

De eigen brandweer slaagde erin de brand te blussen alvorens de Torhoutse brandweer ter plaatse verscheen.

Ook in de latere jaren bleven regelmatig kleinere branden zich voordoen in de Zedelgemse fabrieken, zoals op 11 juli 1959, 9 oktober 1962, 25 mei 1962, 31 mei 1963 en 17 juli 1964 in de landbouwmachinefabriek Leon Claeys; op 19 juni 1962 in de conservenfabriek Leguma; op 18 oktober 1963 en 20 februari 1968 in de rijwielenfabriek Flandria; en op 18 december 1961, 10 augustus 1964 en 2 mei 1965 in een chemisch fabriekje van Ghysaert langs de Hondsweg.

Op 25 februari 1963 woedde wel een belangrijke brand in de feestzaal van de landbouwmachinefabriek Leon Claeys. De brand brak uit rond halfzeven 's avonds en was te wijten aan het ontbranden van overlopende stookolie bij het vullen van een tank. De ganse feestzaal brandde uit en de schade werd op een 400.000 fr geraamd.

Andere tussenkomsten.

In dezelfde periode diende de Torhoutse brandweer ook uit te rukken voor andere branden of onheil op Zedelgems grondgebied.

Zo diende de brandweer op 28 augustus 1958 tussen te komen toen op de hoeve Buffel aan de "Kwademeersenstraat 147" (nu "Groene Meersen") in brand gestoken afval van de gedorste oogst dreigde een in de nabijheid staande stromijt aan te steken.

Op 16 november 1958 was er brand in het café-restaurant Gyse-linck te Zedelgem, alwaar een deel van het dak en de zoldering in de vlammen opging. De brandweer diende water te halen uit een beek op 150 meter van de brandhaard.

Enkele dagen later werd de ziekenwagen van de Torhoutse brandweer opgeroepen om met twee "ademopwekkingsapparaten" hulp te komen bieden bij oud-burgemeester Achiel Rommel en zijn echtgenote Marie Verscheure, die in hun woning aan de Sint-Laurentiusstraat op Zedelgem-dorp ingevolge kacheluitwasemin-

gen bewusteloos waren aangetroffen. Gelukkig konden beiden worden gered.

Tien jaar later zou dit voor het echtpaar Hollevoet-Kempinck minder goed aflopen (zie verder).

Op 18 maart 1959 deed zich langs de huidige Brugsestraat een ernstige aanrijding voor tussen een personenwagen en een bestelwagen, waarbij beide wagens in de gracht terecht kwamen en vrijwel onmiddellijk vuur vatten. De bestuurder Achiel Declerck uit Aartrijke werd daarbij vrij ernstig verbrand aan armen en benen.

Op 21 september 1959 brak brand uit in de droogstaande Pils te Zedelgem. De brandweer had het moeilijk om met haar wagen via aardewegen het brandende moerasgebied te bereiken, alwaar na het blussen de oppervlakte nog diende omgewoeld te worden om het vuur geheel te doven.

Op 21 januari 1960 ging door het gladde wegdek een wagen aan het slippen langs de huidige Brugsestraat, om uiteindelijk tegen een "stenen duiker" terecht te komen. De bestuurder en de drie inzittenden zaten gekneld en dienden door de brandweer uit het wrak bevrijd te worden.

Bij de familie Vanbelle in de Faliestraat ging op 19 juni 1961 de houtmijt in de vlammen op. Er werd gevreesd voor de aanpalende gebouwen. De brandweer gebruikte het water uit de regenwaterput bij de woning en diende daarna telkens over en weer te rijden naar het rijkswachtgebouw, zijnde de dichtst bijgelegen plaats waar water kon worden getankt.

Bij dezelfde familie brak nauwelijks drie maanden later opnieuw brand uit, toen de kinderen met lucifers speelden in de hangar met stro. Deze brandde volledig uit.

Op 14 juli 1961 ontstond rond 21u40 brand in de keuken van een onbewoond huis, horende bij de slachterij Jonckheere langs de Torhoutsesteenweg. Keuken en achterkeuken gingen in de vlammen op.

Opnieuw werd water gebruikt uit de regenput van de woning en er diende verder water bijgehaald van op ongeveer 1 km afstand.

Een schouwbrand breekt uit op 3 april 1962 bij de familie Stevens aan de Kronestraat en kort erop brandt het in de varkensstal bij landbouwer Gaston Devoogt (17 mei 1962).

Grote paniek op 28 augustus 1962 bij de familie Georges Brouckaert aan de Berkenhagestraat, wanneer men een kind nergens kan terugvinden en het deksel van de aalput open ligt.

De brandweer wordt opgeroepen om de aalput leeg te pompen. Rijkswacht en een geneesheer komen ook ter plaatse. Dan blijkt dat het kind zich gewoon verstopt heeft en de 12 brandweerlieden kunnen naar Torhout terugkeren...

Een eigenaardige zaak doet zich voor op 7 november 1963 nabij de instelling "Bonne Auberge" op Zuidwege.

Om 22u09 wordt daar een taxichauffeur uit Ieper overvallen en gewurgd. Hij wordt bewusteloos teruggevonden en de brandweer wordt opgeroepen. Wanneer ze met een reanimatietoestel ter plaatse komen, heeft men de man reeds terug tot leven kunnen wekken en kan hij aan de rijkswacht een beschrijving geven van de daders.

Nieuwe schouwbrand op 5 februari 1964 bij Marcel Carpentier aan de Torhoutsesteenweg, terwijl op 25 november 1965 een houten schouw door oververhitting vuur vat in de woning Maertens-Deroo langs de Diksmuidse Heirweg.

Waterleiding.

Belangrijk in het kader van de brandbestrijding is uiteraard de waterleiding, die in de zestiger jaren wordt aangelegd.

Op deze leidingen worden brandkranen voorzien, zodat de brandweer daar water kan aftappen en niet meer uit putten, beken of plassen water moet gaan bijhalen om het vuur te kunnen doven (tenzij in afgelegen delen van de gemeente, waar geen waterleiding aanwezig is).

Op 11 mei 1966 worden volledige plannen van de nieuw aangelegde leidingen en brandkranen overgemaakt aan de Torhoutse brandweer. De nieuwe waterleiding kan trouwens reeds op 11 juni 1966 worden gebruikt om een brandje te blussen dat door oververhitting was ontstaan in de vuilnisbelt aan de Diksmuidse Heirweg in Zedelgem.

Windhoos.

Op zondag 25 juni 1967 raasde een windhoos over de streek. Vooral de omgeving van de Diksmuidse Heirweg werd fel getroffen en bomen werden in de omgeving van de kazerne door de wind neergemaaid. Een vallende boom trof de 12-jarige Luc Slabbinck, die aldaar kwam voorbij gefietst.

Gezien de Torhoutse brandweer reeds was uitgerukt voor andere hulpverleningen in de streek, kwam de Brugse brandweer ter plaatse. Voor Luc Slabbinck, die intussen was bevrijd en was overgebracht naar de infirmerie van de kazerne, kon geen hulp meer baten.

De brandweer diende wel nog uren te werken om de omvergevalen bomen van de rijweg te verwijderen.

Aangesloten bij Brugge.

Op 6 juni 1968 liet de provinciegouverneur aan het Zedelgemse gemeentebestuur weten dat hij een nieuwe organisatie van de brandweerdiensten wilde invoeren.

In de nieuwe organisatie werd Zedelgem ingedeeld bij de gewestelijke groep Brugge en niet meer bij de groep Torhout.

De Zedelgemse gemeenteraad besprak deze kwestie in zitting van 14 juni 1968 en gaf aan de provinciegouverneur een negatief advies. De gemeente wilde verder aangesloten blijven bij de gewestelijke groep Torhout.

Deze beslissing werd op 18 juni 1968 overgemaakt aan de provinciegouverneur. Desondanks werd de gemeente Zedelgem bij besluit van de Gouverneur van 24 juni 1968 toch ingedeeld bij de gewestelijke groep Brugge en dit met ingang van 1 juli 1968.

Het laatste optreden van de Torhoutse brandweer in Zedelgem was het blussen op 31 mei 1968 van een hoop in brand gestoken autobanden van de garage Gyselinck, die het warenhuis Unic bedreigden.

Wanneer op 1 juli 1968 brand uitbreekt in de schuur van juf-frouw Irma Vansteelant op het dorp te Zedelgem, is het de Brugse brandweer die voor het eerst tussenkomt.

Op 5 oktober 1968 komt dit korps ook ter hulp wanneer in de Berkenhagestraat het echtpaar Hollevoet-Kempinck levenloos wordt aangetroffen naast hun kachel, bedwelmd door de uitwase-mingen ervan. Geen hulp kon nog baten en beiden bleken overle-den te zijn. Ze werden naar het lijkenhuisje van de Minnewater-kliniek overgebracht.

Op 13 oktober komt de Brugse brandweer nog tussen voor een overstroming aan de Brugsestraat, terwijl zij op 16 oktober 1968 een brandende auto dienen te blussen langs de Torhoutsesteenweg.

Terug naar Torhout.

Intussen waren er blijkbaar tussenkomsten geweest bij de Gouverneur, want op 7 oktober 1968 laat deze weten dat hij er toch akkoord mee zou kunnen gaan dat Zedelgem terug verhuist naar de gewestelijke groep Torhout en dit met ingang van 1 januari 1969.

De gemeenteraad betuigt zijn akkoord met deze geplande wijzi-ging in zitting van 8 november 1968 en bij besluit van 5 decem-ber 1968 wordt Zedelgem terug ingedeeld in de gewestelijke groep Torhout.

De laatste tussenkomst van de Brugse brandweer gebeurt op 16 december 1968 en betreft een kleine brand in de fabriek Superia.

Op 2 mei 1969 rukte de Torhoutse brandweer voor het eerst opnieuw uit om te Zedelgem hulp te bieden en dit wanneer tijdens een onweer de bliksem insloeg op een boom naast een garage in de Loppemsestraat. Het vuur was vanzelf gedoofd en de brandweer diende lang te zoeken alvorens zij de juiste plaats vond. Daarbij reed de tankwagen zelfs nog een hekken omver.

Een slechte nieuwe start...

Negen dagen later is het wel ernstig als langs de Torhoutsesteenweg 's nachts de woning-herberg Moeyaert gedeeltelijk in de vlammen opgaat.

Op 20 augustus 1969 diende een maaidorser geblust op een haverveld langs de Berkenhagestraat. Dit was geen sinecure, gezien ongeveer 1 km moest worden afgelegd over een stoppeld veld om de brandende maaidorser te bereiken.

Kleine branden deden zich in dezelfde periode voor bij de firma Claeysen (18 augustus 1969) en in de garage Tavernier (2 september 1969).

Ook de brand van een bergplaats nabij een woning in de Hoge Vautestraat op 18 september 1969 en de schouwbranden bij de familie Van Hamme langs de Diksmuidse Heirweg op 21 februari 1970 en bij de familie Deketelaere langs de Kuilputstraat op 5 april 1970 waren gelukkig niet erg.

Op 5 juni 1970 is het de Brugse brandweer die uitrukt met passend materieel voor een zwaar ongeval langs de Brugsestraat te Zedelgem, waarbij de bestuurders Jozef Deceur uit Aatrijke en Daniël Ingelbrecht uit Eernegem betrokken zijn. Beide bestuurders zouden trouwens ten gevolge van dit ongeval overlijden.

Langs dezelfde weg moet de Brugse brandweer ook op 10 februari 1971 een bestuurder uit het wrak van zijn wagen bevrijden.

De Torhoutse brandweer komt dan terug tussen om in de loop van 1970 grasland te blussen (13 juli 1970), de lichtreclame van de Kredietbank uit te schakelen gezien er vonken uitslaan (26 juli 1970), een wagenbrand langs de Groenestraat te bestrijden (16 november 1970) en een brandend bijgebouwtje met fijn brandhout te doven (18 december 1970).

Hulpvaardig zijn de brandweermannen wanneer ze op 31 december 1970 worden opgeroepen voor een schouwbrand bij een oude vrouw in de Kuilputstraat in Zedelgem. Het betreft geen schouwbrand maar alleen een verstopte en niet geveegde schouw. Omdat het een oud vrouwtje betreft, besluiten ze zelf de schoorsteen zo goed mogelijk te vegen, de kachel er weer voor te plaatsen en het vuur terug aan te maken.

Op 26 januari 1971 staat de brandweer van Torhout voor een schier onmogelijke taak wanneer in de Clabouterie een woning afbrandt, die enkel over landwegen en een voetweg te bereiken is. Alleen met een tankwagen kan men tot op 50 meter van de brand geraken. De woning brandt volledig af en er kan niets worden gered.

Een zeer ernstige brand breekt op 15 mei 1971 ook uit bij de familie Vandekerckhove in de Groenestraat. Een deel van de woning en het atelier gaan in de vlammen op. Zowel de korpsen van Torhout als Brugge komen ter plaatse met groot materieel. In het verslag van de Brugse brandweer wordt de samenwerking uitstekend genoemd.

Het blijft ernstig wanneer op 15 juli 1971 de nieuwgebouwde bakkerij Verschaeve in de Groenestraat instort, met grote materiële schade tot gevolg.

Gelukkig minder erg is een begin van brand in de frituur Jean-Pierre op 27 september 1971, de brand van een hoop afval in het bedrijf Superia op 15 oktober 1971, de schouwbrand bij Maurice Vandewijngaerde op 31 december 1971 en de brand van een frietketel bij Mw. Jerome Claeys op 8 januari 1972.

Een autobrand doet zich nog voor langs de Torhoutsesteenweg op 12 november 1971.

Beide korpsen van Torhout en Brugge worden op 23 november 1971 terug ingezet voor een ernstige brand in de spuitafdeling van de firma Superia, waarbij de schade op 5.000.000 fr wordt geraamd.

Laatste jaren voor de fusie.

Op 21 januari 1972 wordt het brandweerkorps van Torhout opgeroepen voor de ontploffing van een butaanfles bij Edmond Missine in het Groenhof te Zedelgem. Wanneer de brandweer toekomt, blijkt dat het korps van Brugge voor is geweest en het slachtoffer reeds heeft afgevoerd naar de kliniek.

De brandweer van Torhout voelt zich voorbijgestoken en tekent protest aan, temeer daar dergelijke gang van zaken zich kort voordien ook reeds zou hebben voorgedaan.

Torhout verdenkt Brugge er allicht van Zedelgem te willen afsnoepen en in het verslag wordt letterlijk gevraagd: "Is het de

bedoeling ons te kleineren tegenover de bewoners van Zedelgem?"...

Op 6 februari 1973 is er een brand binnen in de ketel van de centrale verwarming bij Roger Lievens in de Sint-Laurentiusstraat, terwijl op 15 juli 1973 een stookoliekachel oververhit was geraakt in de woning Vermaut langs de Kuilputstraat.

Op 2 april 1973 wordt de brandweer opgeroepen om vogels te redden, die zich in een door de storm weggewaaid vogelkooi bevinden. De brandweer is 16 minuten na de oproep ter plaatse en kan nog één vogel redden (of snappen?) Een tiental vogels was intussen gaan vliegen...

Schouwbrand op 29 november 1973 bij de familie Clarysse aan de Faliestraat te Zedelgem en op 7 februari 1974 dienen de kelders van het sportcomplex de Groene Meersen na overstroming te worden leeggepompt.

Op 19 februari 1974 brandt een stal af op de hoeve Pante langs de Zaggebroekstraat. Alle 120 biggen kunnen gered worden en ook kan belet worden dat het vuur overslaat naar andere hoevegebouwen. De tankwagen moet bijgevuld worden via de waterleiding, die op 500 meter van de hoeve vandaan ligt.

Een spectaculair ongeval doet zich voor op 28 maart 1974 op het kruispunt Zuidwege, waar twee wagens in aanrijding komen en een weggeslingerde wagen twee benzinepompen en een verlichtingspaal wegslaat. Benzinedampen komen vrij en de brandweer wordt opgeroepen, die ook nog de verlichtingspaal van de weg verwijdert.

Op 5 juni 1974 brandt een stapel houtblokken af bij Hector Goegebeur aan de Kruishillestraat en het laatste brandverslag uit het dossier van de deelgemeente Zedelgem van voor de fusie, betreft een felle woningbrand in de herberg Willy Devogelaere op het dorp te Zedelgem. Er wordt uitgerukt met groot materieel om te beletten dat de brand zou uitbreiden naar de aanpalende woningen. De materiële schade is echter zeer aanzienlijk en pijnlijk is dat de bewoners niet verzekerd zijn tegen brand wat betreft hun inboedel, die vrijwel volledig is vernield.

Een spontane hulpactie wordt door enkele omwonenden opgezet. De volgende morgen is er trouwens nog een heropflakking en dient de brandweer opnieuw tussen te komen om na te blussen.

Hiermee eindigt de reeks brandverslagen die wij in het gemeentearchief van de vroegere deelgemeente Zedelgem terugvinden.

Vanaf 1 januari 1977 komt Groot-Zedelgem tot stand, waarbij de deelgemeente Zedelgem echter nog steeds verder wordt beschermd door het Torhoutse brandweerkorps en dit tot op de dag van heden.

Groot-Zedelgem is trouwens de grootse gemeente van West-Vlaanderen zonder eigen brandweerkorps.

In een volgende bijdrage bekijken we branden en brandbestrijding in dezelfde periode 1935 tot 1976 op de deelgemeente Loppem.

